

גן-סיפור: עקבות איתמר בגן

אלי אשד

הסופר דוד גרוסמן מופיע בחדשות בהקשרים שונים, כאחד הסופרים הבולטים של ישראל. בספרות הילדים התפרסם גרוסמן יותר מכול הודות לששת "ספרי איתמר", שבמרכזם, איתמר, ילד רב דמיון, אדום שיער ומערכת יחסיו עם אביו. ספרי הסדרה תורגמו עד כה לשפות שונות: איטלקית, גרמנית, הולנדית, ספרדית, קטלאנית, קוריאנית, צ'כית. איתמר בעל הדמיון הפך לשם דבר בספרות הילדים, עד שהתפשט וכבש גם תחומי מדיה אחרים: תיאטרון, סרטי אנימציה, משחקי מחשב, ווידאו קליפים, תקליטורים ולומדות שתורגמו אף הן לשפות זרות בתוכן ערבית ויפנית.

על פי "סיפורי איתמר" לילדים, נוצרו מספר גני-סיפור בעיר חולון. גנים אלה, שנוצרו בהשפעת גנים דומים באירופה, מעוטרים בפסלים סביבתיים גדולים, המאפשרים לילדים להתבונן וגם לשחק בינותם ובתוכם. שלושה מבין הגנים מבוססים על ספריו של גרוסמן לילדים, שניים מהם על סדרת "איתמר". מטרת גני-הסיפור איננה רק סביבתית-חברתית, אלא שהיא נועדה לעודד ולהפיץ את ספרות הילדים העברית, תוך יצירת מרחב משחק בילוי ירוק ותרבותי, לילדים ולהוריהם.

גן-סיפור: איתמר מטייל על קירות

(איירה אורה איל, עם עובד, 1986).

האמנים אלי שוקי ולימור גלעד-אולוקיה, עיצבו ברחוב מוטה גור בחולון גן-סיפור הכולל סידרה של תמונות מפוסלות וצבעוניות, שמסגרתן מתנשאת עד לגובה של שלושה מטרים. בתוך המסגרות, מרחפות הדמויות הצבעוניות והמוכרות, המבוססות על גיבורי הסיפור **איתמר מטייל על קירות**.



הספר **איתמר מטייל על קירות** הוא הידוע והמוכר בין כל ספרי הסדרה. סביר להניח שמרבית האנשים המכירים את סדרת "איתמר", יזכרו בראש ובראשונה את הספר בשל עלילתו יוצאת הדופן, בתוכה העובדה שאיתמר מככב בו ללא הדמות המסייעת של האב.

העלילה: בלילה כאשר איתמר אמור לישון, הוא יוצא למסע לילי אל התמונות שעל הקיר בחדרו. הוא פוגש שם בעלי חיים שונים, ובין השאר מציל את בנם הגור של האריה והלביאה. הגור נכנס בטעות לרכבת המצויה בתמונה אחרת, ואין הוא יכול לצאת מתוכה. הספר תורגם לאיטלקית, גרמנית, קטלאנית, ספרדית, הולנדית, צ'כית וקוריאנית, שימש בסיס לסרט אנימציה של דן וולמן, ללומדה, להצגה וכאמור מהווה מקור השראה לגן הסיפור בעיר חולון.

גן-סיפור: איתמר פוגש ארנב

(איירה אורה איל, עם עובד, 1989)

בדומה לספר **איתמר מטייל על קירות**, נבנה גן-סיפור נוסף בעיר חולון, הפעם בהשראת הספר **איתמר פוגש ארנב**. הגן הממוקם ב"חורשת היובל", מעוטר בדמויות מפוסלות, פרי יצירתה של האמנית אורית מזוריק, המתארות אירועים מתוך הסיפור הפופולארי.



עלילת הספר סובבת סביב פחדיו של הילד הקטן איתמר, מארנבים דווקא. לא מאריות ולא מנמרים. במפגשו של איתמר עם חיה שאיננו מכיר, הוא מבטא את פחדו מן האחר, כך עד שהוא לומד להכיר אותו ולהפסיק לפחד ממנו. בעת המפגש הוא מגלה, שהארנב פוחד ממנו בדיוק כשם שהוא פוחד מהארנב. השניים לומדים להפסיק לפחד זה מזה, וכל אחד מהם רוכש מילת קסם המסייעת לו להתגבר על הפחד מן האחר.

ספר ילדים זה זכה לכבוד הגדול, כאשר פורסם מאמר המתייחס אליו מאת משה רון בכתב העת האקדמי הביקורתי, **תיאוריה וביקורת**, מאמר שהוא ארוך יותר מהספר בו הוא עוסק.

גן-סיפור: היה הייתם שני קופים

(איירה אורה איתן, עם עובד, 1996)

אף ספר זה, שאיננו משתייך לסדרת "סיפורי איתמר", שימש השראה לפסלי הדמויות הסביבתיים, המעטרים את אחד מגני-הסיפור של העיר חולון. המדובר בחיבור דמיוני מרגש מאוד, בין ילד לקוף, בעולם בדיוני פרהיסטורי. במרכז העלילה הילד גידי וחברו הקוף יו יו, היושבים על עץ גבוה, עובדה המפחידה את אביו של גידי. האב מנסה להרגיע את עצמו ואת הילד והקוף ולמנוע את נפילתם ארצה מהעץ הגבוה שעליו טיפסו. הוא מספר להם סיפור דמיוני על עולם קדום, בו התקיימה חברות בת שנים בין האדם והקוף. לעניות דעתו, לצד ספרו **איתמר מטייל על קירות**, המדובר בספר הילדים הטוב ביותר של דוד גרוסמן, והראוי מבין כל ספריו עד כה, להיזכר כקלאסיקה לילדים.

הפסלים בגן הממוקם ברח' נעמי שמר בקרית איילון, הם פרי יצירתה של האמנית לילך פנקס מרקמן, ואף הוא בדומה לגנים האחרים, מאפשר לילדים לא רק לקרוא, לדמיין ולטייל בין המילים, אלא אף לגעת, לשחק ולהיווכח בגלגולן המוחשי והוויזואלי, ובכך לקחת חלק בעלילה המתרחשת במרחב התלת ממדי.



ביבליוגרפיה

רון, משה. (1995). "נקודת התצפית של הארנב", **תיאוריה וביקורת**, חוב' 6, עמ' 177-185.